SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	25/390
Dok.nr:	25/2138
Arkiv:	FA-U35
Saksbehandler:	Viktor Johnsen
Dato:	22.01.2025

Drøftingssak - Mineralutvinning Sortland kommune

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
D - 006/25	Formannskapet	10.04.2025
D - 002/25	Kommunestyret	24.04.2025

Innstilling fra Formannskapet - 10.04.2025 - 006/25

1. Sortland kommune vil gjennom revidering av samfunnsplan og arealplan vurdere å avsette aktuelle områder for mulig utvinning av mineraler.
2. Parallelt med arbeidet for revidering av overordnet arealplan, skal man gjennom dialog, kartlegge akører som er interessert i å utvinne mineraler i kommunen.

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

1 Sortland kommune vil gjennom revidering av overordnet kommunal arealplan, vurdere å avsette aktuelle områder for mulig utvinning av mineraler.

2. Paralellt med arbeidet for revidering av overordnet arealplan, skal man gjennom dialog, kartlegge akører som er interessert i å utvinne mineraler i kommunen.

Kommunestyret behandling - 24.04.2025 - D-002/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Tilleggsforslag fra H, FRP, SP, foreslått av Einar Mårstad, Høyre

3. Sortland kommune må sikre effektiv fremdrift og forutsigbare prosesser, som f.eks. konsekvensutredninger, ved at kommunale og regionale myndigheter samarbeider, og at relevant bistand gis fra fagdirektorat Det må tas initiativ til å etablere en mer samordnet plan- og konsesjonsprosess jfr. Mineralstrategi for Nord-Norge. Sortland kommune må beholde planmyndighet etter pbl, men senere sektorlovgivning bør samordnes ved at det legges et koordineringsansvar hos fylkeskommunen eller direktorat.
4. Kommunestyret ber kommunedirektøren ta initiativ overfor Vesterålsrådet til en uttalelse om regjeringens nye minerallov, som skal erstatte dagens lovverk. Ny lov skal etter planen behandles og vedtas av Stortinget før sommeren.

Uttalelsen bør inneholde:
• Effektivisere saksbehandlingen: Redusere den totale saksbehandlingstiden ved å unngå overlappende og motstridende krav.
• Forbedre koordineringen: Sikre at de ulike regelverkene som regulerer mineralvirksomhet, som plan- og bygningsloven, forurensningsloven, naturmangfoldloven, kulturminneloven, og motorferdselloven, blir bedre koordinert.
• Øke forutsigbarheten: Gjøre det lettere for tiltakshavere å planlegge og gjennomføre mineralprosjekter ved å ha en mer forutsigbar prosess.

Votering:

Formannskapets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag fra H, FRP, SP pkt. 3 enstemmig vedtatt.

Forslag fra H, FRP, SP pkt. 4 vedtatt;
16 stemmer for (12 H, 2 FRP, 2 SP)
9 stemmer mot (1 MDG, 2 Rødt, 3 AP, 1 SV, 2 Uavhengige)

Kommunestyret D - 002/25 VEDTAK:

1. Sortland kommune vil gjennom revidering av samfunnsplan og arealplan vurdere å avsette aktuelle områder for mulig utvinning av mineraler.
2. Parallelt med arbeidet for revidering av overordnet arealplan, skal man gjennom dialog, kartlegge akører som er interessert i å utvinne mineraler i kommunen.
3. Sortland kommune må sikre effektiv fremdrift og forutsigbare prosesser, som f.eks. konsekvensutredninger, ved at kommunale og regionale myndigheter samarbeider, og at relevant bistand gis fra fagdirektorat Det må tas initiativ til å etablere en mer samordnet plan- og konsesjonsprosess jfr. Mineralstrategi for Nord-Norge. Sortland kommune må beholde planmyndighet etter pbl, men senere sektorlovgivning bør samordnes ved at det legges et koordineringsansvar hos fylkeskommunen eller direktorat.
4. Kommunestyret ber kommunedirektøren ta initiativ overfor Vesterålsrådet til en uttalelse om regjeringens nye minerallov, som skal erstatte dagens lovverk. Ny lov skal etter planen behandles og vedtas av Stortinget før sommeren.

   Uttalelsen bør inneholde:
   • Effektivisere saksbehandlingen: Redusere den totale saksbehandlingstiden ved å unngå overlappende og motstridende krav.
   • Forbedre koordineringen: Sikre at de ulike regelverkene som regulerer mineralvirksomhet, som plan- og bygningsloven, forurensningsloven, naturmangfoldloven, kulturminneloven, og motorferdselloven, blir bedre koordinert.
   • Øke forutsigbarheten: Gjøre det lettere for tiltakshavere å planlegge og gjennomføre mineralprosjekter ved å ha en mer forutsigbar prosess.

Formannskapet behandling - 10.04.2025 - D-006/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Tilleggsforslag fra H, FRP, SP, foreslått av Einar Mårstad, Høyre

Pkt. 1.
Sortland kommune vil gjennom revidering av samfunnsplan og arealplan vurdere å avsette aktuelle områder for mulig utvinning av mineraler.

Votering:
Kommunedirektørens innstilling inkl. tilleggsforslag fra H, FRP, SP enstemmig vedtatt.

Formannskapet D - 006/25 VEDTAK:

1. Sortland kommune vil gjennom revidering av samfunnsplan og arealplan vurdere å avsette aktuelle områder for mulig utvinning av mineraler.
2. Parallelt med arbeidet for revidering av overordnet arealplan, skal man gjennom dialog, kartlegge akører som er interessert i å utvinne mineraler i kommunen.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
I verbalvedtak fra H, FRP, SP og INP gjeldende for 2025 står det følgende:

"Det er stor, økende etterspørsel etter mineraler i verden. Med den økende sikkerhetspolitiske usikkerhet vil tilgang til mineraler for Norge og våre samarbeidspartnere bli enda viktigere.

Det bes derfor om at administrasjonen tar initiativ til en mineralstrategi for Sortland og eller Vesterålen basert på Mineralstrategi for Nord-Norge som er utarbeidet av fylkeskommunene i Nord Norge, Norges geologiske undersøkelse (NGU),kartlegginger over kjente og potensielle mineralressurser i Sortland kommune og Vesterålen.

Offentlige aktører som for eksempel Nordland Fylkeskommune, Vesterålsrådet, private aktører i næringa og grunneiere kan inviteres inn i arbeidet."

FAKTA I SAKEN

Nasjonale myndigheter har en mineralstrategi der Norge skal utvikle verdens mest bærekraftig mineralnæring. Metaller og mineraler er en forutsetning for å gjennomføre det grønne skiftet. Myndighetene har derfor et ønske om at Norge skal øke uttak og produksjon av mineraler der forholdene ligger til rette for dette.

Sortland kommune ønsker å legge tilrette for utvinning av mineraler i tråd med nasjonale mål og forventninger.

I 2017 til 2019 ble det gjennonført undersøkelser av NGU om forekomster av mineralet Grafitt i Sortland kommune. I tabell under er det vist til områder hvor disse forekomstene er lokalisert

Area	Estimated volume (m^3)	Average TC content (%)	Estimated tonnage of graphite ore (t)	Estimated tonnage of graphite (10^6 t)	Occurrence importance (Ranking)	Comments. Data from?
Sortland Municipality						
Brenna	3 247 595	10,1	8 443 748	0,86	B	Many structures
Evassåsen	866 025	7,4	2 251 666	0,17	D	Two folded structures
Vikeid East	2 047 880	?	5 324 488		B	No samples
Vikeid Central	3 637 307	13,8	9 456 997	1,30	A	Three structures
Vikeid West	12 124 356	10,4	31 523 325	3,28	A	Five structures
Reinsnesøya	0		0	0	F	No graphite
Sæterstranda	77 135	15,8	200 550	0,03	E	One short structure
Ånstad	86 603	39,1	225 167	0,09	E	One short structure

VURDERING

I vår vurdering av videre arbeid med tilrettelegging for utvinning av mineraler i Sortland kommune, har vi gjennom dialog med Fylkesgeolog Even Nikolaisen fått nyttig innspill for videre arbeid. Nikolaisen er tydelig på at en utarbeidelse av en egen strategi for mineralutvinning kan virke unødvendig sett opp mot hva som kan forventes av verdi (kost nytte). Hvis man skulle vurdere å starte et arbeid med en strategi for utvinning av mineraler, så bør man se på et større geografisk område.

Som første punkt i å bevisstgjøre og tilrettelegge for fremtidig utvinning av mineraler, så bør man ta inn aktuelle områder for mineralutvinning inn i arbeidet ved revidering av overordnet planverk (arealplan). Dette vil være et tydelig signal til aktuelle aktører som ønsker å starte med mineralutvinning, at kommunen har interesse av denne type aktivitet. Dette vil sikre «enklere» og raskere saksbehandling ved søknader om oppstart av mineraluttak i kommunen.

Planlegging for uttak av mineralske ressurser er i stor grad overlatt til markedet, dvs de enkelte selskap som ønsker å starte utvinning. Myndighetene bistår med ressurskartlegging og nødvendig planavklaringer, men kan i liten grad styre uttak i betydningen av å henvise enkeltoperatører til konkrete forekomster. Årsaken til dette er markeds- og konkurransehensyn. Myndighetene skal godgjenne oppstart og drift med bakgrunn i plan- og bygningslov og minerallov.

Parallelt med arbeidet for reviderig av overordnet arealplan, bør man gjennom dialog kartlegge akører som er interessert i å utvinne mineraler i kommunen.

Personalmessige forhold

Ingen

Økonomiske forhold

Tas inn i arbeidet ved revidering av overordnet arealplan for Sortland komune.

Klima-, miljø- og naturforhold

Ved uttak av mineraler i områder i kommunen vil dette ha lokal innvirkning på klima, miljø og naturforhold. Gruvedrift kan få negative konsekvenser for bomiljø og naturområder, og tilrettelegging for gruvedrift må derfor drøftes i en planprosess med bred folkelig medvirkning før beslutningen tas.

KONKLUSJON

Sortland kommune bør vurdere å sette av aktuelle arealer for utvinning av mineraler, ved revidering av overordnet arealplan.